

Latvijas Okupācijas muzeja apkārtraksts

Nr. 54, 2022. gada jūnijs

Museum of the Occupation of Latvia. Newsletter No. 54, June 2022, Rīga

---

Nemitīgās Palīdzības Dievmātes svētbildi darinājušas Kijivas klostera mūķenes ieslodzījumā Spaskas nometnē Karagandā (Kazahijas PSR) 1949.–1953. gadā, izmantojot audumu un pavedienu atlikumus no nometnes šūšanas darbnīcas materiāliem. Svētbilde dāvināta ieslodzījuma biedrenei latvietei Emīlijai Rumakai. 1997. gadā viņas meita Henrija to uzdāvināja Latvijas Okupācijas muzejam, apskatāma muzeja jaunajā ekspozīcijā ● The Icon of Our Lady of Perpetual Help was made by nuns of the Kyiv Monastery while imprisoned at the Spask camp of Karaganda (Kazakh SSR) in 1949–1953. They used scraps of fabrics and threads from materials in the camp sewing workshop. The nuns gave the Icon to the Latvian prisoner Emīlija Rumaka. In 1997, her daughter Henrija donated it to the Museum. It is shown in the Museum's new exhibition

Muzeja saime
2022. gada
25. martā •
Museum staff on
25 March 2022

Liels kopēja darba cēliens ir noslēdzies

Rakstot ievadvārdus apkārtrakstiem pēdējos divus gadus, par muzeja atvēršanu ar pozitīvu cerību esmu teikusi: “Nu jau drīz!” 2022. gadā iegājām ar pārliecību, ka pavasarī muzejā tiksīmies jaunajā ekspozīcijā rekonstruētajā ēkā Latviešu strēlnieku laukumā Rīgā. Dzīvojām ar pārliecību, ka beidzot “viss būs beidzies” – cīņa par cilvēku dzīvībām un arī cīņa par prātiem Covid-19 pandēmijas apstākļos. Domājām, ka būs beigušies ierobežojumi ikdienas dzīves norisēm, būsīm tikuši galā ar savu darbu, domu un savstarpējo attiecību sakārtošanu dzīvei pēc pandēmijas. Likās, ka grūtākā mācību stunda, ko varējām piedzīvot, būs garām.

Šodien dzīvojam ar laika un notikumu dalījumu “pirms un pēc 24. februāra”, pirms Krievijas iebrukuma Ukrainā, pirms un pēc kara sākuma. Karš ir tepat un nu jau vairāk nekā 100 dienas. Tas ir ne tikai 1000 km attālumā no Latvijas, tas ir vēl tuvāk. Kopš 24. februāra vissvarīgākais jautājums radiem, draugiem un darba kolēģiem Ukrainā – vai visi esat dzīvi? Katru dienu sekojam līdz ziņām... Irpiņa, Buča, Mariupole... Atkārtojam vārdus “Ukraina cīnās par mums”. Kopš 24. februāra mūsu ikdiena ir karā nogalināti cilvēki un kara noziegumi Eiropā.

20. maijā Eiropas Parlaments pieņēma rezolūciju, kurā norādīja, ka šobrīd vissvarīgākais uzdevums ir vākt pierādījumus un izmeklēt Krievijas līderu, militāro komandieru un viņu sabiedroto noziegumus pret Ukrainu. Rezolūcijā teikts, ka šie noziegumi būtu jāizmeklē īpašam starptautiskam tribunālam. Eiropas Parlaments ir aicinājis Eiropas Savienības iestādes un dalībvalstis darīt visu nepieciešamo starptautiskajās tiesās un procesos, lai atbalstītu Krievijas un Baltkrievijas valdošo režīmu kriminālvajāšanu par kara noziegumiem, noziegumiem pret cilvēci, genocīdu un agresiju. Arī Latvija dara noziegumu izmeklēšanas darbu.

A Great Phase of our Work is Complete

In Newsletter introductions during the past two years, I have said, “Any time now!” about the opening of the Museum. We started 2022, feeling certain that in spring we would meet in the new exhibition of the reconstructed building on Latviešu Strēlnieku Laukums in Riga. We were convinced that “it will all be over” – the fight to save lives and the struggle to stay sane during the Covid-19 pandemic. We thought we would be done with restrictions on everyday life, and able to put our work, our thoughts, and relationships back in order after the pandemic. It seemed that the hardest lesson possible would be over.

Today we live with time and events ‘before and after February 24’. Before the Russian invasion of Ukraine, before and after the outbreak of war. The war is here and has been for more than 100 days. It is not only 1000 kilometres from Latvia, it is even closer. Since February 24, the most important question for relatives, friends, and work colleagues in Ukraine is whether they are all alive. Every day we follow the news ... Irpin, Bucha, Mariupol... We repeat that “Ukraine is fighting for us”. Since February 24 our daily life has been about war casualties and war crimes in Europe.

On May 20, the European Parliament adopted the resolution that the most important task now is to gather evidence and investigate the crimes of Russian leaders, military commanders, and their allies against Ukraine. The European Parliament has called on the institutions and member states of the European Union to support the prosecution of the Russian and Belarusian regimes for war crimes, crimes against humanity, genocide, and aggression. Latvia participates in the investigations.

Since the beginning of the war, we have supported Ukrainian war refugees, of whom 30,000 are in Latvia. Across the street from the Museum, there is a reception

Kopš kara sākuma esam kopā ar Ukrainas kara bēgļiem – Latvijā viņu ir vairāk par 30 000. Pretī muzejam Vecrīgā ir iekārtots bēgļu uzņemšanas centrs, un katru dienu redzam kara un bēgšanas ceļa nogurdinātus cilvēkus. Daudziem, kas izgājuši bēgļu ceļus Eiropā 20. gadsimtā, tas ir sāpīgs atgādinājums. Dzirdam kolēģu stāstus par Otro pasaules karu, kā “mammīte sargāja bērnus un cik maizīte bija dārga”. Ir grūti noticēt, ka 21. gadsimtā pasaule nevar apstādināt agresiju pret neatkarīgu valsti un izbeigt cilvēku ciešanas.

Vienīgais, kas palīdz, ir sevis pielietojuma meklējumi gan individuālā, gan plašākas kopienas līmenī. Ko varam darīt mēs? Muzeja patiesības ieroči ir tie, ar ko varam palīdzēt, jo redzam, ka cīņa notiek ne tikai kara laukā, bet arī par vēstures patiesībām, par cilvēku prātiem Ukrainā, Krievijā, Latvijā, pasaulē.

Latvijas Okupācijas muzejam jau iepriekš ir bijusi sadarbība ar Ukrainas kolēģiem. Muzejā ir bijušas divas ceļojošas izstādes, atgādinot par padomju režīma izraisīto badu jeb golodomoru (Голодомор), kas Staļina kolektīvizācijas vārdā nonāvēja miljonus. Bija ceļojoša izstāde par nacionālo partizānu karu. Savukārt Ukrainā tieši Maidana (Євромайдан) laikā atklāja mūsu muzeja izstādi par Latvijas traģēdiju 1941. gadā, kad abas okupācijas varas sagrāva valsti un pakļāva tautu iznīcināšanai. Muzejam ir svarīgi šo sadarbību turpināt un palīdzēt Ukrainas partneriem ne tikai kara laikā, bet vēl vairāk – pēc tam.

Kopš kara sākuma muzejs atbalsta un piedalās ziedojumu vākšanas akcijās Ukrainas kara bēgļiem. Esam nodibinājuši kontaktus ar Mālpils pašvaldības aktīviem cilvēkiem, kuru pilsoniskā iniciatīva ir palīdzēt Mālpili izveidotā bēgļu centra iemītniekiem. Šobrīd par muzeja savāktiem ziedojumiem tiek iekārtots bērnu rotaļu laukums.

Muzeja brīvprātīgajā darbā esam uzņēmuši Ukrainas bēgļi Nataļju Lavrovu. Viņai ir svarīgi darīt kaut ko noderīgu, un mums ir svarīgi palīdzēt viņai būt noderīgai, nepadoties.

Arī muzejam ir svarīgi spēt darīt savu ikdienas darbu un īstenot ieceres, kuras esam izvirzījuši šim gadam un ilgtermiņā, – jaunās ekspozīcijas atvēršana un interpretēšana, pētījumu un publiskās vēstures piedāvājums, krājuma iekārtošana, videoliecību ierakstu intensitātes palielināšana, komunikācijas pilnveidošana, lietpratīga, ekonomiska saimniekošana jaunajās telpās.

Šodien varu teikt – muzejs pēc rekonstrukcijas un jaunās ekspozīcijas izbūves apmeklētājiem ir atvērts 2022. gada 1. jūnijā! Tas muzeja saimei, visiem ziedotājiem un muzeja atbalstītājiem ir bijis ilgi gaidīts notikums, kas ir īpaši svarīgs šajā laikā (par muzeja atvēršanas norisēm stāstīsim apkārtraksta speciālizlaidumā). Liels kopēja darba cēliens ir noslēdzies, esam gatavi jauniem izaicinājumiem. Esmu pateicīga visiem, kuri ir pielikuši pūles un bijuši dāsnī muzeja tapšanai. Paldies visiem, kas joprojām piedalās muzeja aktivitātēs un atbalstā!

Šajā laikā vairāk nekā nekad apjaušam būtiskāko – ikvienam no mums ir atbildība par notiekošo, ikviens ar savu devumu var palīdzēt, ikviens ar savu labā devumu var mainīt pasauli uz labāku.

“Pilna Dieva pasaulīte sīku mazu šūpulišu, kad to vienu kustināja, visi līdzī ligojās.” (Latviešu tautasdziesma.)

centre for refugees, and every day we see people exhausted by the war and the flight. For many who themselves have been refugees in Europe in the 20th century, it is a painful reminder. We hear the stories of colleagues about the Second World War, how ‘Mother watched the children and how expensive bread was’. It is hard to believe that the world of the 21st century cannot stop aggression against an independent country and end human suffering.

The only way to help is to apply oneself, both individually and as a community. What can we do? The Museum’s weapons of truth are what we can use because we see that the struggle is happening not only on the battlefield, but also for historical truth, for the minds of people in Ukraine, in Russia, in Latvia, around the world.

The Museum has previously worked in cooperation with Ukrainian colleagues. The Museum has hosted two travelling exhibitions about the famine caused by the Soviet regime, the Holodomor (Golodomor), which killed millions in the name of Stalin’s collectivisation. There was also a travelling exhibition on the national partisan war. And in Ukraine, during the Maidan (Євромайдан), our Museum opened an exhibition “The Latvian Tragedy of 1941”, when both occupying powers subjected the nation to destruction. It is important for the Museum to continue this cooperation and to help our Ukrainian partners, not only during the war, but even more so afterwards.

The Museum has supported and participated in fundraising campaigns for Ukrainian war refugees. We have established contacts in Mālpils, where civic initiative helps the residents of a refugee centre. Currently a children’s playground is being built there with donations collected by the Museum.

We have welcomed Ukrainian refugee Natalia Lavrova as a volunteer at the museum. Doing something useful is important for her, and it is important for us to help her stay useful and not give up hope.

It is also important for the Museum to implement our plans for this year and for the long term: interpretation of our new exhibition, encouraging publication of research results and public history, improvements in the Museum Collection, expanding the scope of video recordings, developing communications, and managing our new premises with skill and economy.

Today I can say: now that the reconstruction and the new exhibition are done, the Museum is open for visitors as of 1 June 2022. This has been a long-awaited event for the Museum family and all Museum donors and supporters, and it is especially important at this time. We will describe the reopening of the Museum in a special Newsletter issue. A great phase of our cooperative efforts is complete, and we are ready for new challenges. I am grateful to all who have contributed and given generously to the Museum. Thank you to everyone who continues to take part in the Museum’s activities and support.

At this time, more than ever, we realise the importance that each one of us has a responsibility for what happens, each one of us can help, each one of us can change the world for the better with our contribution.

Solvita Vība, Latvijas Okupācijas muzeja direktore ● Director of the Museum of the Occupation of Latvia

The Renewed Public History Department

Interview with Dr. hist. Gints Apals, Head of the Department

It's been three months since you took over as head of the Museum's re-established Public History Department. Tell us, what was your path to this job? What challenges have you encountered in your new position?

The path hasn't been straightforward. In 1990, I graduated from the History faculty of the University of Latvia, and I intended to become a scholar, just like my parents, who were archaeologists, and many family friends. I had grown up in that environment.

I was able to further my education at the Centre for Baltic Studies at Stockholm University, where Kārlis and Baiba Kangars took me under their wing. I wrote my doctoral thesis on the Young Latvian movement (active from 1850s to 1890s) and defended it in 1994 at the Institute of Latvian History in Riga. I published a number of articles, mainly about the 19th century.

But the material side of life wasn't sweet for young scholars. I started working at the Ministry of Foreign Affairs, writing foreign press digests. The Minister of State, Oļģerts Pavlovskis, asked me to become his assistant. Thus, I stayed on at the ministry for 26 years and set historical research aside for the future.

I worked in Riga and Brussels and was also Latvia's permanent representative to international organizations in Vienna and Ambassador in Dublin. In between, I worked for 6 years as a European Union official of external relations, dealing with Central Asian countries. But in 2020, it was time to retire. It may surprise readers, but in Latvia diplomats frequently are retired at age 55.

Every cloud has a silver lining. I was able to return to history, but now in relation to aspects of international relations and laws. I participated in various conferences and published articles as an independent researcher.

In January 2021, I began working at the Museum as an advisor to the Director, and in February 2022 Valters Nollendorfs' plan for reviving the Public History Department was fulfilled. Now the main challenge is to resume work in this area after a 5-year pause.

What are the Public History Department's immediate tasks and plans?

Our assignment is to research and communicate history to the public, and to do so in a way that is easy to understand. A dry academic approach and narrow topics won't work here. We need a broad perspective that connects a particular event to the passage of time and relates it to the personal experiences of many people or to their family stories. We should try to attract people's interest by talking about familiar subjects somewhat differently. Attention

Atjaunota Publiskās vēstures nodaļa

Intervija ar nodaļas vadītāju Dr. hist. Gintu Apalu

Ir pagājuši trīs mēneši, kopš jūs uzņēmāties muzejā atkal atjaunotās Publiskās vēstures nodaļas vadītāja amatu. Kāds bija jūsu ceļš līdz šim darbam? Ar kādiem izaicinājumiem esat paguvus saskarties jaunajā amatā?

Ceļš nav bijis taisns. 1990. gadā beidzu studijas LU Vēstures fakultātē un grasījos būt zinātnieks. Tāpat kā mani vecāki arheologi un daudzi ģimenes draugi. Es tajā vidē biju uzaudzis.

Paspēju papildināt zināšanas Stokholmas Universitātes Baltijas studiju centrā, kur par mani rūpējās Kārlis un Baiba Kangeri. Uzrakstīju arī doktora disertāciju par jaunlatviešu kustību, ko aizstāvēju 1994. gadā Latvijas vēstures institūtā. Bija dažādas publikācijas – galvenokārt par 19. gadsimtu.

Taču dzīves materiālā puse jauniem zinātniekiem nebija salda. Sāku piestrādāt Ārlietu ministrijā, rakstīju ārzemju preses apskatus. Tad valsts ministrs Oļģerts Pavlovskis aicināja būt par palīgu. Līdz ar to ministrijā aizkavējos uz 26 gadiem un vēsturi atstāju nākotnei.

Strādāju Rīgā un Briselē, biju arī Latvijas pastāvīgais pārstāvis starptautiskajās organizācijās Vīnē un vēstnieks Dublinā. Pa vidu sešus gadus Eiropas Savienības ierēdnis ārējo sakaru jomā – strādāju ar Centrālāzijas valstīm. Taču 2020. gadā pienāca laiks iet pensijā. Lasītājus tas pārsteigs, bet Latvijā diplomāti nereti tiek pensionēti jau 55 gadu vecumā.

Nav ļaunuma bez labuma. Varēju atgriezties pie vēstures jautājumiem. Tagad jau savienojumā ar starptautisko attiecību un tiesību aspektiem. Piedalījos dažādās konferencēs un publicēju rakstus kā neatkarīgs pētnieks.

2021. gada janvārī sāku darbu Okupācijas muzejā par direktores padomnieku, bet 2022. gada februārī īstenojās Valtera Nollendorfa iecere atjaunot Publiskās vēstures nodaļu. Galvenais izaicinājums ir atsākt darbu šajā virzienā pēc piecu gadu pārtraukuma.

Kādi ir Publiskās vēstures nodaļas tuvākie uzdevumi un darba plāni?

Mūsu uzdevums ir vēstures pētīšana un komunikācija sabiedrībai, turklāt viegli uztveramā veidā. Sausi akadēmiska pieeja un šauras tēmas te neder. Vajadzīgs plašs skatījums, kas notikumu savieno ar laika plūdumu un saista to ar daudzu cilvēku personisko pieredzi vai ģimenes stāstu. Jācenšas piesaistīt uzmanību ar pasniegšanas veidu, stāstot par jau zināmām lietām mazliet citādi. Jāvērš uzmanība uz mazāk zināmiem un pavisam nezināmiem notikumiem vai procesiem, kas Latvijai skāra 51 okupācijas gada laikā.

Turklāt tie ir ļoti dažādi. Šajā laukā vēsturi jāspēj savienot ar citām sabiedriskajām zinātnēm. Jāpievērš uzmanība ekonomikai, demogrāfijai, starptautiskajām attiecībām un vēl daudz kam citam. Aktīvi jāsadarbojas ar plašsaziņas līdzekļiem un jāpiedāvā tēmas raidījumiem vai publikācijām. Nevar gaidīt, kamēr žurnālisti nāk pie mums. Pašiem jāiet pie tautas. Ne tikai Rīgā, bet arī ārpus tās.

Muzejs atgriežas atjaunotā namā ar jaunu ekspozīciju. Tā kādu laiku saistīs sabiedrības uzmanību. Taču nevajadzētu iegrimt rutīnā, katru gadu stāstot cilvēkiem vienu un to pašu, atkārtojot rutīnas rituālus labi zināmajos datumos. Tādā veidā auditoriju var atkal zaudēt. Jau šobrīd nepieciešams aktīvi paplašināt muzeja kontaktu loku. Gan Latvijā, gan starptautiski.

Ļoti svarīgi ir uzrunāt jaunāko paaudzi, kas par okupācijas posmu zina samērā maz. Pievienojos tiem, kas par muzeja galveno uzdevumu uzskata darbu ar Latvijas cilvēkiem. Ārzemju tūristi, kas pēdējos gados bija pat 90% no muzeja apmeklētājiem, neveidos Latvijas nākotni. Arī okupācijas stāstu tie nesīs tālāk tikai atsevišķos gadījumos. Cita lieta ir kolēģi ārzemju muzejos, augstskolās un pētniecības iestādēs. Protams, arī žurnālisti.

Liela tēma tuvai nākotnei ir pretošanās un kolaborācija visā okupācijas posmā. Par to muzejs rīkos starptautisku konferenci Rīgā šā gada rudenī. Svarīgi, ka okupācijas režīms nebija iespējams bez kolaborācijas (un otrādi). Šis ļaunums nebija anonīms un nedrīkst palikt anonīms. Tas ir jāpēta, un par to ir jārunā ar tautu. Arī skaitļu un vārdu izteiksmē.

Otra lielā tēma, kurā jau esam veikuši iestrādes saistībā ar Zedelgema pieminēto jautājumu, ir karavīru liktenis Otrajā pasaules karā. Latvijas pilsoņi karoja dažādās armijās. Krita kaujās, guva ievainojumus, piedzīvoja gūstu. Skaitļi ir ļoti iespaidīgi, taču nav apkopoti. Par to muzejs rīkoja konferenci jau maija beigās. Mērķis ir radīt kopskatu uz karavīru un civilistu likteņiem. Nevajadzētu piemirst, ka karā krita daudz lielāks skaits Latvijas pilsoņu, nekā gāja bojā Baigā gada represiju un deportāciju rezultātā.

should be drawn to lesser known, or completely unknown, events or processes that affected Latvia during the 51 years of occupation.

And these events and processes are extremely diverse. In our field we must be able to connect history with other social sciences. We need to focus on economics, demography, international relations, and much more. We need to actively engage the media and offer topics for programs and publications. We can't wait for journalists to come to us. We need to approach the public ourselves. Not only in Riga, but also beyond.

The Museum has returned to a renovated building with a new exhibition. This will hold the public's attention for a while. But we shouldn't fall into the rut of telling people the same thing every year, following ritual routines on well-known days of the year. If we do that, we will lose our audience. Right now, the Museum needs to actively widen its circle of contacts, both in Latvia and internationally.

It's very important to reach out to the younger generation that knows relatively little about the occupation period. I am with those who see the Museum's main task as working with the people of Latvia. Foreign tourists, who in recent years have accounted for as much as 90% of the Museum's visitors, will not shape Latvia's future. Nor will they carry forward the story of the occupation except in isolated cases. Colleagues in foreign museums, universities, and research institutions are another matter. Journalists too, of course.

An important topic for the near future is resistance and collaboration during the entire occupation period. The Museum is organizing an international conference on this topic in Riga this autumn. It is important to note that an occupation regime could not exist without collaboration (and vice versa). This evil was not anonymous and must not remain anonymous. It must be studied and talked about publicly, both in terms of numbers involved and individuals' names.

A second big topic, for which we have already laid some groundwork with the Zedelgem Memorial issue, is the fate of Latvian soldiers in the Second World War. Latvian citizens fought in different armies. They fell in battle, they were wounded, they were captured. The numbers are very imposing, but they have not been compiled. The Museum is organising a conference on this subject at the end of May. Its aim is to provide an overview of the fates of both soldiers and civilians. It should not be forgotten that many more Latvian citizens died in the war than as a result of the tyranny and deportations during the first Soviet occupation, 1940-41.

Your department currently employs several historians. Please tell us about them. What are their research and historical interests?

Two new colleagues have just joined us: Pēteris Kalniņš, MA in History, University of Chicago (full-time), and Edvīns Evarts, Ph.D. in History, University of Latvia (part-time). Pēteris is fluent in English and German and will be working with other museums and research institutions in Western Europe, the USA, and elsewhere. In the near future, he will research exile issues as well as British archival material on

Nodaļā šobrīd darbojas vairāki vēsturnieki. Kādi ir viņu pētījumu un vēstures interešu virzieni?

Divi jauni kolēģi nākuši talkā nupat – Čikāgas Universitātes vēstures maģistrs Pēteris Kalniņš (pilna slodze) un Latvijas Universitātes vēstures doktors Edvīns Evarts (nepilna). Pēteris lieliski pārzina angļu un vācu valodu, veidos sadarbību ar muzejiem un pētniecības iestādēm Rietumeiropā, ASV un citur. Tuvākajā laikā pētīs trimdas jautājumus un arī britu arhīvu materiālus par holokaustu Latvijā. Edvīna darba tēma ir nacistu okupācijas posms Latvijā – Zemes pašpārvaldes darbība, ekonomika, darba dienesta u. c. jautājumi.

Tas nenozīmē, ka nodaļa liks pārmērīgu uzsvāru uz nacistu okupācijas periodu. Septembrī sāks darbu vēl viens pazīstams vēsturnieks (nepilna slodze), kas pievērsīsies padomju okupācijas režīmam. Muzeja darbā bieži jāsaduras ar dažādu oponentu pārmetumiem, ka ar okupāciju saprotam tikai padomju okupāciju. Tas tā nav. Turpināsim veidot līdzsvarotu pieeju, lai pierādītu, ka okupācija bija no ārienes atņests ļaunums, kas izpaudās divos atšķirīgos veidos.

Nedaudz tālākā nākotnē plānojam sadarboties ar ekspertiem no dažādām zinātniskām iestādēm, kas veiks pētījumus muzeja vajadzībām un muzeja paspārnē publicēs jau sagatavotus materiālus. Tas ļaus veidot jaunus rakstu krājumus. Būs svarīgi tos publicēt elektroniskā formā ne tikai latviski, bet arī svešvalodās, lai Latvijas okupācijas stāsts gūst starptautisku skanējumu.

Apsveikumā Latvijas Okupācijas muzeja 20. gadadienā 2013. gada 1. jūlijā Pols Goble (Paul Goble) rakstīja, ka Latvijas Okupācijas muzeja nozīme tuvākajos gados arvien pieaugs. Kāda, jūsuprāt, ir muzeja loma pašreizējā Ukrainas kara situācijā?

Vai Pola Goble paredzējums piepildīsies, tas atkarīgs vispirms no paša muzeja. Biedrības un muzeja darbinieku atbildība tajā ir sevišķi liela, jo Latvijā joprojām nav valsts finansēta okupācijas perioda pētniecības centra vai nacionāla piemiņas institūta. Daudzās citās zemēs, arī Lietuvā un Igaunijā, tādi ir. Tāpēc svarīgi, lai šī muzeja darbs iet plašumā. Veselīga ambīcija būtu kļūt par platformu dažādu jomu pārstāvju sadarbībai gan pētniecības, gan vēsturiskās atmiņas plaknēs. Taču tam vajadzīgs laiks, cilvēki un līdzekļi. Jāpaļaujas galvenokārt uz saviem spēkiem.

Jaunais karš muzejam rada vēl citu izaicinājumu. Ziņas no Ukrainas pilnībā pārņem cilvēku prātus gan Latvijā, gan Eiropā, gan visā Rietumu pasaulē. Uzmanība pievērsta tagadnei un aktuālajam apdraudējumam no Krievijas. Šobrīd Ukrainas tautu atbalsta ļoti daudzi, bet Latvijas tautas ciešanas paliek ēnā. Mana personiskā pieredze – 25. martā tiku aicināts uz Latvijas Televīziju un gāju turp pilnā pārliecībā, ka Okupācijas muzeja pārstāvim tiks vaicāts par 1949. gada izsūtīšanu. Taču žurnālisti vēlējas vienīgi komentārus par norisēm Ukrainā. Nācās pašam atgādināt par paralēlēm starp padomju okupāciju Latvijā un Krievijas agresiju pret Ukrainu.

Tieši te es redzētu muzeja lomu. Vilkst šādas paralēles, norādīt uz līdzīgo un atšķirīgo. Atbalstīt ukraiņu tautu, bet nevienu mirkli neaizmirst muzeja misiju. Mūsu vietā par Latvijas likteni runās reti kurš. Tas ir mūsu uzdevums un mūsu darbs Latvijai.

the Holocaust in Latvia. Edvīns' work focuses on the Nazi occupation period in Latvia: the functioning of the country's local administration, the economy, the labour service, etc.

This doesn't mean that the department will place excessive emphasis on the Nazi occupation period. Another well-known historian (part-time) will start in September and focus on the Soviet occupation regime. Working for the Museum we often have to deal with the unfounded accusation of various antagonistic parties, that we take occupation to mean only the Soviet occupation. This is not the case. The Museum has always taken the approach, that the occupation was an evil brought from the outside and expressed in two political forms.

In the somewhat more distant future, we plan to cooperate with experts from various scholarly institutions who will carry out research for the Museum and publish material prepared under our auspices. This will allow us to produce new collections of articles. It will be important to publish them also in electronic form not only in Latvian, but in foreign languages as well, so that the story of the occupation of Latvia can have an international audience.

In his greeting on the 20th anniversary of the Museum on 1 July 2013, Paul Goble wrote that the importance of the Museum would continue to grow in the coming years. What do you see as the Museum's role in the current Ukrainian war situation?

Whether Paul Goble's prediction will come true depends first of all on the Museum itself. The responsibility of the Museum Society and staff is particularly important here, because Latvia still has no state-funded research center or national memorial institute for the occupation period. Many other countries, including Lithuania and Estonia, do have them. It is therefore important that this Museum's work should be expanded. A healthy aim would be for us to become a platform for cooperation between people from different fields, both for research and for historical memory. But that takes time, people, and resources. We must rely above all on our own efforts.

The new war poses another challenge for the Museum. The news from Ukraine are completely engulfing people's minds in Latvia, in Europe, and throughout the Western world. The focus is on the present and the current threat from Russia. At the moment support for the Ukrainian people is widespread, but the suffering of the Latvian people remains in the shadows. In my personal experience, I was invited to Latvian television on 25 March and went there fully confident that as a representative of the Occupation Museum I would be asked about the deportations of 1949. But the journalists only wanted me to comment on the events in Ukraine. I myself had to remind them of the parallels between the Soviet occupation of Latvia and the Russian aggression against Ukraine.

This is exactly where I see the role of the Museum – to draw such parallels, to point out similarities and differences, to support the Ukrainian people, but never to forget the mission of the Museum. Hardly anyone else will speak in our place about the fate of Latvia. This is our task and our work for Latvia.

2022. gada 5. aprīlī uz izstādes pirmo apskati pulcējās ASV vēstniecības pārstāvji, izstādes veidotāji un atbalstītāji • On 5 April 2022, representatives of the U. S. Embassy, creators, and supporters of the new temporary exhibition gathered for its first viewing

Muzejā tapusi izstāde “ASV – drošs patvērumš laikā, kad dzimtene okupēta 1940–1991”

No 1. jūnija līdz ar jaunās ekspozīcijas atklāšanu apmeklētāji var apskatīt arī jaunu tematisko izstādi, kuru muzejs veidojis sadarbībā ar ASV vēstniecību Latvijā.

Izstāde atspoguļo ASV īstenoto padomju okupācijas un aneksijas neatzišanas politiku laikā no Samnera Velsa deklarācijas parakstīšanas 1940. gada 23. jūlijā līdz prezidenta Džordža H. V. Buša paziņojumam par pilnvērtīgu diplomātisko attiecību atjaunošanu ar Latviju 1991. gada 2. septembrī. Izstādes materiāli pievērš apmeklētāju uzmanību starptautiskās politikas norisēm un ASV nemainīgajai pozīcijai Baltijas valstu jautājumā, Amerikas latviešu dzīvei un sūtniecības sekmīgai darbībai ASV.

Izstāde izveidota, pateicoties ASV vēstniecības Latvijā grantam.

New Exhibition “USA – a Safe Haven During the Occupation of the Homeland 1940–1991”

In cooperation with the U.S. Embassy in Latvia, the Museum has created an exhibition “USA – a Safe Haven During the Occupation of the Homeland 1940–1991”. From June 1, along with the opening of the new permanent exhibition, visitors will also be able to view this temporary exhibition.

The exhibition reflects the U.S. policy of non-recognition of Soviet occupation and annexation of Latvia during the period between the Sumner Wells Declaration on 23 July 1940, and President George H. W. Bush’s announcement of the restoration of full diplomatic relations with Latvia on 2 September 1991. The exhibition draws visitors’ attention to international politics and the unchanging position of the United States with respect to the Baltic States. It also shows the activities of the American Latvian community and the Latvian Legation in the USA.

Muzejs pret Krievijas izvērsto karu Ukrainā

2022. gada 24. februārī Krievija iebruka Ukrainā ar vienu mērķi – atņemt ukraiņiem tiesības dzīvot brīvā un neatkarīgā valstī demokrātisko Eiropas valstu saimē. Līdz ar Krievijas izraisītā kara sākumu muzeja darbinieki ir rīkojuši un iesaistījušies atbalsta pasākumos un vākuši ziedojumus Ukrainas bēgļiem.

Fotoizstāde “Kara reportiera dienasgrāmatas: Krievijas iebrukums Ukrainā”

No 4. aprīļa pie muzeja bija apskatāma portāla TVNET žurnālista, režisora un producenta Jāņa Vingra izstāde, kurā dokumentēti kadri no Krievijas izraisītā kara Ukrainā.

Jānis Vingris reportāžas no Ukrainas veidoja tieši pirms un pēc Krievijas uzbrukuma sākuma: “Kijiva neilgi pirms un pēc Krievijas iebrukuma bija sirreāla vieta. Tikai dažas stundas pirms uzbrukuma pilsētā kūsāja dzīvība, tā bija tūristu pilna. Cilvēki, šķiet, neticēja, ka ir reāli uzbrukuma draudi. Un tad dažu dienu laikā miljonu iedzīvotāju lielā galvaspilsēta pārvērtās par rēgu – gandrīz tukša, nosēta ar blokposteniem, kuru būvēšanā iesaistījās gan karavīri, gan civiliedzīvotāji. Visur redzami dzelzsbetona bloki, nozāģēti koki, laternu stabi, tramvaju vagoni, smagās mašīnas, smilšu maisi, riepas, pašu metināti prettanku “eži” – viss kļuva par aizsardzības blokposteņu sastāvdaļām. Sadursmes ar sabotieriem, raķešu uzbrukumi un lielas ofensīvas draudu ēna galvaspilsētai kļuva par ikdienu. No Irpiņas, Bučas, Hostomeļas plūda cilvēku straumes uz puspamesto Kijivu, bet no turienes evakuācijas vilcienu sastāvi – rietumu virzienā.”

Protesta akcijas “Pārpeldēšana” fotogrāfijas Stūra mājā

Maijā muzeja izstādē “Čekas vēsture Latvijā” bija apskatāmas fotogrāfijas no performances 6. aprīlī Viļņā, kad

Tukšums bērnistabas grīdas vietā pēc Krievijas raķetes trieciena 2022. gada 6. martā. Kijiva. Foto – Jānis Vingris • The damaged floor of a nursery in Kyiv after the Russian missile attack on 6 March 2022. Photo – Jānis Vingris

Saziedotās lietas ceļā uz Mālpili • Donated things on the way to Mālpils

Lietuvas olimpiete Rūta Meilutīte protesta akcijas laikā iepretim Krievijas vēstniecībai pārpeldēja pāri asinsarkanam diķim, lai pievērstu cilvēku uzmanību un aicinātu turpināt palīdzēt Ukrainā dzīvojošajiem un karā cietušajiem. Gan šīs ekspresizstādes apmeklējums, gan gida vadītas ekskursijas Ukrainas iedzīvotājiem Stūra mājā ir bez maksas.

Ziedojumu vākšanas akcijas Mālpilī mītošajiem Ukrainas bēgļiem

Mālpilī izmitināto vairāk nekā 200

Ukrainas bēgļu atbalstam muzejs rīkojis divas atbalsta akcijas. Martā muzeja darbinieki ziedoja pārtikas un higiēnas preces, grāmatas, rakstāmlietas, apģērbus un naškus bērniem, savukārt aprīlī tika rīkota plašāka ziedojumu vākšanas akcija, kurā piedalījās gan darbinieki, gan muzeja biedrības biedri. Kopā saziedoja 1885 eiro, ko ieguldīs bērnu spēļu laukuma iekārtošanai bēgļu izmitināšanas centra iekšpagalmā.

Ukrainas vēstnieks
Latvijā Oleksandrs
Miščenko
fotoizstādes
atklāšanā
2022. gada 4. aprīlī
● Ambassador
of Ukraine to
Latvia Oleksandr
Mishchenko at the
opening of the
photo exhibition on
4 April 2022

The Museum Opposes Russia's War in Ukraine

On 24 February 2022, Russia invaded Ukraine to deprive Ukrainians of the right to live in a free and independent country that belongs to European democracies. With the beginning of the Russian induced war, the Museum's staff has organized and participated in activities to support Ukrainian refugees and gather donations.

Photo exhibition "Diary of a War Reporter: Russia's Invasion of Ukraine"

From 4 April, an exhibition of photographs of TVNET journalist, film director, and producer Jānis Vingris is on display in the windows of the Museum, documenting the Russian-induced war in Ukraine.

Jānis Vingris reported from Ukraine both before and after the

start of the recent Russian attack: "Kyiv was a surreal place just before and after the Russian attack. Just a few hours before the attack, the city was bustling with life and was full of tourists. People didn't seem to believe that there was a real threat of an attack. And then within a few days the Ukrainian capital that had a population of millions became a ghost town – almost empty, covered with fortified checkpoints built by soldiers and civilians. Reinforced concrete blocks, felled trees, lampposts, tram cars, trucks, sandbags, tires, home-welded anti-tank hedgehogs were seen everywhere – they all became defensive fortifications. Clashes with saboteurs, rocket attacks, and the threat of a major offensive became everyday events for the capital. Streams of people from Irpin, Bucha, and Hostomel flowed to semi-deserted Kyiv, and from there evacuation trains headed westward."

"Protest Swim" Photos Exhibited at the Corner House

In May, the Museum's exhibition "History of Cheka in Latvia" at the

Corner House in Riga featured photographs from the swim performance on 6 April in Vilnius by the Lithuanian Olympian Rūta Meilutė, who swam across a blood-red pond opposite the Russian Embassy to attract attention and invite people to help Ukrainian victims of the war. Both a visit to this exhibit and guided tours for Ukrainians in the Corner House are free of charge.

Fundraising Campaign for Ukrainian Refugees Living in Mālpils

The Museum has organized two campaigns in support of more than 200 Ukrainian refugees housed in Mālpils. In March, the Museum staff donated food and hygiene products, books, stationery, clothing, and snacks for children, while in April, a larger fundraising campaign was organized, where both employees and members of the Museum Society participated. 1885 € were donated, and they will be used to finance a children's playground in the inner yard of the refugee accommodation center.

Nodarbība Teikas vidusskolas 10. klases skolēniem 2022. gada 26. aprīlī. Nodarbību vada muzeja gidis Kārlis Krēķis ● The Museum guide Kārlis Krēķis presents a lesson to 10th grade students of Teika High School on 26 April 2022

Nodarbība skolēniem “Propaganda. Karš Ukrainā”

Laikā, kad notiek Krievijas karš Ukrainā, informācijas par to masu medijos, sociālajos tīklos un dažādās interneta platformās ir daudz, taču – kā tajā visā orientēties? Kas ir propaganda, un kā tā strādā? Kā saprast, ka fakti ir sagrozīti un nepatiesi? Tie ir tikai daži no jautājumiem, uz kuriem mēģināsim rast atbildes nodarbības laikā.

Lai palīdzētu skolēniem rast atbildes uz šiem jautājumiem, muzeja Izglītības nodaļas gidis gan tiešsaistē, gan klātienē nodarbībās skolās runā ar skolēniem par propagandu Otrā pasaules kara laikā, ko izmantoja divi totalitāri režīmi – nacistiskā Vācija un PSRS – savu interešu īstenošanai. Gidis ar skolēniem diskutē par mūsdienu Krievijas propagandu, kas ar dezinformāciju un meliem mēģina attaisnot savas valsts veiktos noziegumus pret Ukrainas tautu un valsti.

Mēneša laikā ir notikušas 67 nodarbības, kurās piedalījās 1720 skolēni no visas Latvijas, tajā skaitā nodarbība tika organizēta arī 30 ukraiņu skolēniem, kas šobrīd mācās Valmieras Valsts ģimnāzijā.

Nodarbībai latviešu vai angļu valodā aicinām pieteikties, rakstot uz ip@okupacijasmuzejs.lv.

Lūk, dažas no skolēnu un skolotāju atsauksmēm par nodarbību.

“Nodarbībā ieguvu atziņu, ka nevar uzticēties visam, ko redzam, lai cik patiesi tas izskatītos.”

“Man patika, ka mēs paši varējām iesaistīties un diskutēt vai novērtēt informāciju.”

“Man personīgi bija interesanti, kā skaidrots propagandas karš. Noteikti šo nodarbību ieteikšu arī citām skolām novadā.”

“Man noteikti palīdzēs turpmāk stundās strādāt ar informācijas avotiem, izvēlēties metodes, kā ieinteresēt skolēnus.”

“Nodarbība bija dinamiska, tika doti konkrēti uzdevumi, vērojot attēlus, video. Tika uzklauts skolēnu viedoklis.”

A New Lesson “Propaganda. War in Ukraine”

During Russia's war in Ukraine, there is a lot of information about it in the media, social networks, and various internet platforms. But how to navigate through it all? What is propaganda and how does it work? How to decide whether the facts are distorted and false? These are just some of the questions we will try to answer during the lesson.

To help students find answers to these questions, guides from the Museum's Education Department, both online and in face-to-face classes in schools, talk to students about propaganda of the Second World War, which the two totalitarian regimes – Nazi Germany and the USSR used to pursue their interests. The guides discuss contemporary Russian propaganda, which, through disinformation and lies, tries to justify the crimes committed by their country against the Ukrainian people and their state.

During one month, 67 lessons took place, and 1720 students from all over Latvia participated. A lesson was also organized for 30 Ukrainian students currently studying at Valmiera State Gymnasium.

We invite you to apply for the lesson by writing to: ip@okupacijasmuzejs.lv. Here are some examples of feedback notes from students and teachers about the lesson:

“I learned that you can't trust everything you see, no matter how true it appears.”

“I liked that we were able to engage and discuss or evaluate the information ourselves.”

“Personally, I found it interesting to see, how the propaganda war was explained. I will definitely recommend this lesson to other schools.”

“This will help me to use information sources in future lessons, to select interest arousing methods for students.”

“The lesson was dynamic, specific tasks were assigned while watching images and videos. The opinions of the students were heard.”

2021. gada 22. oktobrī latviešu brīvības cīnītājam Gunāram Astram būtu apritējuši 90 gadi. Gan pagājušā gada nogalē, gan šogad tiek organizēti pasākumi viņa piemiņas godināšanai, pasludinot šo laika posmu par Gunāra Astras gadu. Tas noslēgsies līdz ar Astras 91. dzimšanas dienas atceri šogad 22. oktobrī ● On 22 October 2021, the Latvian freedom fighter Gunārs Astra would have turned 90. At the end of last year and this year, events have been organized to honour his memory by declaring this period the year of Gunārs Astra. It will conclude with the commemoration of his 91st birthday on 22 October this year

Rīgas centrā atklāts Gunāram Astram veltīts piemineklis

Tieslietu ministrija sadarbībā ar muzeju šā gada 20. janvārī atklāja Gunāra Astras piemiņai veltītu pieminekli “Nebaidies!”. Pieminekli veidoja tēlnieks Glebs Panteļejevs, un tas atrodas Baumaņa skvērā Brīvības ielā 34 pretim tiesas ēkai, kurā Gunārs Astra 1983. gada 15. decembrī stājās Latvijas PSR Augstākās tiesas priekšā un teica savu pēdējo vārdu. Tā bija drosmīga un tieša apsūdzība PSRS okupācijas režīmam, vienlaikus arī aicinājums latviešu tautai, iedrošinājums pretoties, atmaskot okupācijas varas melus un nesadarboties ar to.

Latvijas neatkarības aizstāvi Gunāru Astru tiesāja divas reizes – 1961. un 1983. gadā. Pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas viņu attaisnoja abās lietās. 1993. gada 18. novembrī Rīgā pie toreizējās Tieslietu ministrijas ēkas Brīvības ielā 34 tika uzstādīta Astram veltīta piemiņas plāksne. 2020. gada decembrī Saeima lēma par tieslietu ministra Jāņa Bordāna iniciatīvu veidot pieminekli un par nepieciešamā finansējuma piešķiršanu šim mērķim no valsts budžeta.

A Monument Dedicated to Gunārs Astra Unveiled in the Centre of Riga

On 20 January 2022, the Ministry of Justice, in cooperation with the Museum, unveiled a monument “Don’t be afraid!” dedicated to the memory of Gunārs Astra. The monument’s sculptor was Gleb Panteļejevs, and it is located in Baumanis Square, Brīvības iela 34, opposite the court building, where Gunārs Astra was tried by the Supreme Court of the Latvian SSR on 15 December 1983 and he made his last statement. It was a courageous and direct indictment of the occupation regime of the USSR, at the same time an encouragement to the Latvian people to resist, to expose the lies of the occupying regime and not to cooperate with it.

Gunārs Astra, a defender of Latvia’s independence, was tried twice – in 1961 and 1983. After the restoration of Latvia’s independence, he was acquitted in both cases. On November 18, 1993, a memorial plaque dedicated to Astra was attached to the building of the Ministry of Justice at Brīvības iela 34 in Riga. In December 2020, the Saeima decided on the initiative of the Minister of Justice Jānis Bordāns to create a monument and allocated the necessary funding from the State budget.

Attēlā no kreisās: Latvijas Pasta valdes priekšsēdētājs Mārcis Vilcāns, tieslietu ministrs Jānis Bordāns, Latvijas Okupācijas muzeja direktore Solvita Vība, pastmarkas dizaina autore Lilija Dinere, Pasta vērtšīmju un filatēlijas departamenta direktors Edmunds Bebrīšs pastmarkas prezentācijas pasākumā 2022. gada 25. martā ● At the presentation of the stamp on 25 March 2022, from the left: Chairman of the Board of Latvijas Pasts Mārcis Vilcāns, Minister of Justice Jānis Bordāns, Director of the Museum Solvita Vība, stamp designer Lilija Dinere, Director of the Post Office's Valuables and Philatelic Department Edmunds Bebrīšs

Grāmata pieejama interneta grāmatnīcā: Lv.lv/gramatas ●
The book can be purchased in the internet at: Lv.lv/gramatas

Latvijas brīvības cīnītājam Gunāram Astram veltīta grāmata un pastmarka

Šā gada 6. janvārī tiešsaistē tika atvērta grāmata “Gunārs Astra. Pēdējais vārds”, ko laidis klajā izdevējs “Latvijas Vēstnesis” sadarbībā ar muzeju. Grāmata ir piecās valodās – latviešu, angļu, vācu, franču un krievu. Izdevumā publicēta īsa Gunāra Astras biogrāfija, vēsturiskais komentārs un Gunāra Astras runa ar paskaidrojumiem, kuru autors ir muzeja vēsturnieks Dr. hist. Gints Apals. Grāmata ilustrēta ar muzeja un Leona Astras arhīvu fotogrāfijām, attēlojot Gunāru Astru dažādos dzīves posmos.

Latvijas Pasta izdoto pastmarku un speciālo aploksni prezentēja muzejā šā gada 25. martā. Jaunās pastmarkas nominālvērtība ir 1,20 eiro, un tā atbilst vēstuļu korespondences apmaksai līdz 20 gramiem Latvijas teritorijā. Pastmarkas tirāža ir 25 000 eksemplāru, un līdz ar pastmarku izdotajai speciālajai aploksnei ir 800 eksemplāru.

A Book and a Stamp Dedicated to the Latvian Freedom Fighter Gunārs Astra

On 6 January 2022, the book “Gunārs Astra. Final Statement” published by “Latvijas Vēstnesis” in cooperation with the Museum, was opened. Its text is in five languages – Latvian, English, German, French, and Russian, and includes a short biography, historical commentary, and Astra’s speech with explanations by the Museum historian Dr. hist. Gints Apals. The book contains archival photographs from the Museum and Gunārs’ brother Leons Astra, depicting Gunārs Astra at various stages of his life.

The stamp and special envelope issued by Latvijas Pasts were presented at the Museum on 25 March 2022. The face value of the new stamp is 1.20 €, which corresponds to the payment of letter-post items up to 20 grams in Latvia. The print run of the stamp is 25,000 copies. Of the special envelope 800 copies have been issued.

Videoliecības
filmēšana pie Olafa
Brūvera 2022. gada
14. aprīlī ● Filming
a video interview
of Olafs Brūvers on
14 April 2022

Muzejs turpina videoliecību filmēšanu

2022. gada 1. maijā videoliecību kolekcijā ir 2436 okupāciju laika liecinieku dzīvesstāsti vairāk nekā 4500 stundu garumā. Svarīga kolekcijas daļa ir Latvijas Neatkarības kustības dalībnieku liecības, un šogad aprīlī tās papildinājām arī ar brāļu Pāvila un Olafa Brūveru atmiņām.

Olafs un Pāvils Brūveri dzimuši un auguši Rīgā. 1974. gadā viņus apcietina saistībā ar anonīmas aptaujas rīkošanu par dzīvi padomju iekārtā. Olafu notiesā uz sešiem mēnešiem labošanas darbos. Pēc iznākšanas no ieslodzījuma brāļi bija vieni no Latvijas Neatkarības kustības organizācijas dibinātājiem. Savā pretpadomju darbībā viņi koncentrējās uz 8 mm un 16 mm filmējumiem par ieslodzījuma vietām Latvijā, tos slepus nosūtot uz Rietumiem. Savukārt tur tos izrādīja televīzijas ziņu sižetos. 1976. gadā ar trimdas latviešu atbalstu Brūveru ģimenei atļāva izceļot no PSRS, taču saikne ar Latvijas Neatkarības kustību palika, it īpaši Pāvilam un viņa sievai Ritai. Pēc Latvijas neatkarības atgūšanas gan Olafs, gan Pāvils atgriezās uz dzīvi Latvijā un iesaistījās atjaunotās Latvijas valsts un sabiedriskajā dzīvē.

The Museum Continues Video Interviews

On 1 May 2022, the video interview collection contains 2,436 life stories, a total of more than 4,500 hours, of witness' testimony of the occupation period. An important part of the collection are the testimonies of members of the Latvian Independence Movement. This April, we supplemented them with the memories of brothers Pāvils and Olafs Brūvers.

Pāvils and Olafs Brūvers were born and raised in Riga. They were arrested in 1974 for conducting an anonymous survey on life in the Soviet system. Olafs was sentenced to six months in correctional work. After leaving prison, the brothers were among the founders of the Latvian Independence Movement Organization. In their anti-Soviet activities, they focused on filming 8 mm and 16 mm documentaries about prisons in Latvia. They sent them secretly to the West where they were then shown in television news stories. In 1976, with the support of the Latvians in exile, the Brūvers family was allowed to leave the USSR, but the link with the Latvian Independence Movement remained especially for Pāvils and his wife Rita Brūvers. After Latvia regained independence, both Olafs and Pāvils returned to Latvia and participated in the political and public life of the restored Latvian state.

Okupācija un valoda

Valoda ir indivīda, nācijas un valstiskās identitātes pamats. Kā liecina kopš 90. gadu vidus veiktie valodas situācijas pētījumi, tieši latviešiem latviešu valoda ir identitātes būtiskākā daļa, pamatu pamats. Okupācijas un to nodarītos noziegumus Latvijā nav iespējams izklāstīt objektīvi, ja neskata to, kas okupāciju laikā ir noticis ar latviešu valodu, cilvēku lingvistisko uzvedību, valodas situāciju un okupāciju sekām mūsdienās. Tieši tāpēc valodas jautājumi galvenokārt rusifikācijas un ideoloģizācijas aspektā ir iekļauti jaunajā Latvijas Okupācijas muzeja (LOM) ekspozīcijā, un tiem veltīts arī atsevišķs elektroniskais multimedijis “Latviešu valoda un okupāciju varas”. LOM pašlaik ir vienīgais Latvijas muzejs, kura ekspozīcijā tik plaši ir atspoguļots (galvenokārt multimedijā) latviešu valodas liktenis okupāciju gados un mūsdienās.

Ar kara sākumu Ukrainā burtiski ik uz soļa saskaramies ar sabiedrības ačgārnās integrācijas rezultātiem. Netika slēgta pieeja agresīvas kaimiņvalsts propagandai, un valodas politikā tika piemērots “laissez-faire” princips, ar likumu respektējot valodu brīvu izvēli privātajā uzņēmējdarbībā (Valsts valodas likums, 1999), kas ilgstoši ļāva valstī dzīvot un strādāt cilvēkiem bez valsts valodas prasmes. Latviešu valodas jautājumi, līdzīgi kā Atmodas gados, pašlaik ir sabiedrības uzmanības priekšplānā. Ir ierosināta tūlītēja pāreja (no nākamā mācību gada) uz izglītību latviešu valodā izglītības iestādēs, kurās joprojām dominē krievu valoda. Beidzot arī valsts augstākās amatpersonas publiski aktīvi pauž to, ka nav pieļaujama latviski runājošo lingvistiskā diskriminācija un ka nevis krievu valodai, bet gan kādai no ES valodām jābūt kā otrai apgūstamajai svešvalodai. Tas viss kalpo padomju okupācijas seku mazināšanai kā atjaunotās valsts politikas izvērtējums. LR izglītības ministrei, tieslietu ministram, Valsts prezidentam, Ministru prezidentam par šiem

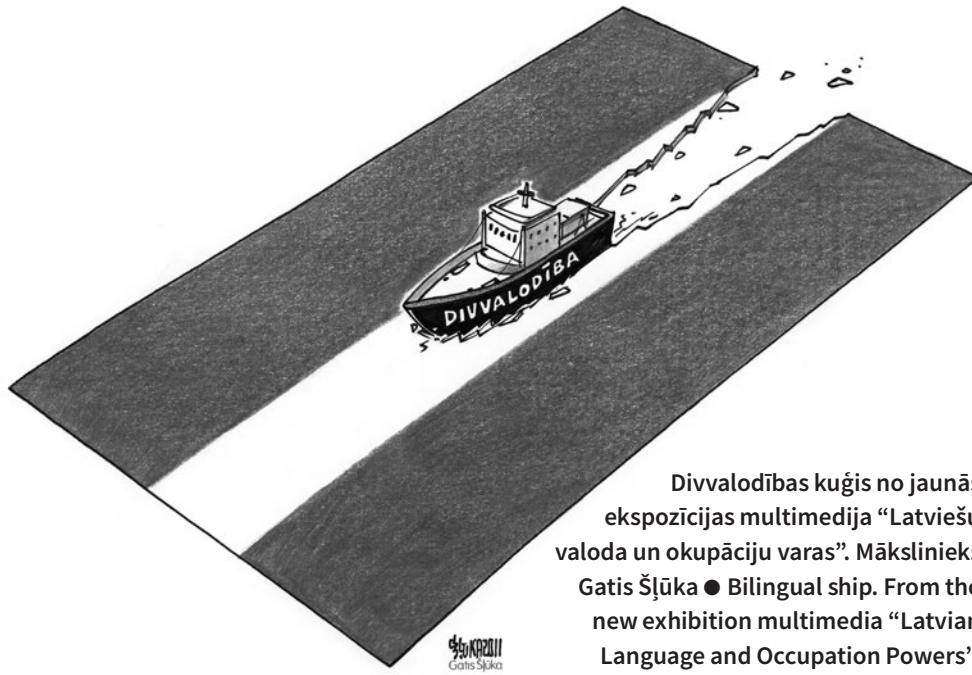
jautājumiem 2020. gada rudenī tika nosūtīta LOM direktores Solvitas Vības vēstule “Par nepieciešamajām pārmaiņām Latvijas valodas politikā, aktualizējot 2020. gada 15. oktobra diskusijā “Tēmturis – valsts valoda” rosināto”. Valsts prezidenta publiskajā diskusijā piedalījās kā muzeja pārstāve un rosināju veikt vairākus uzdevumus. Prieks, ka daudzi no diskusijā ieteiktajiem un direktores vēstulē minētajiem darbiem latviešu valodas faktiskā statusa nodrošināšanai šodien politiķu dienaskārtībā ir kļuvuši par steidzami veicamiem uzdevumiem. Karš Ukrainā ar valodu izglītībā, darba tirgū, citur publiskajā telpā, ar krievu kā svešvalodas apguvi u. c. saistītos okupāciju seku likvidēšanas jautājumus nenoliedzami ir pasteidzinājis.

Mazāk pamanāms, ja to salīdzina ar lingvistisko uzvedību un sabiedrības integrācijas neveiksmīgo gaitu, bet ne mazāk būtisks ir okupācijas varas un tās ideoloģijas iespaids tieši uz latviešu valodu – sovetismi un rusismi kļuvuši par latviešu sarunvalodas daļu. Interesanti, ka atšķirībā no Rietumeiropas valstīm latviešu jaunieši un vidējās paaudzes pārstāvji sarunvalodā nereti lieto mazākumtautības (krievu) valodas vārdus, izteicienus, to skaitā vulgārismus, un jaunieši dara to, pat nezinot šo izteicienu nozīmi. Labs risinājums būtu kādā no latviešu valodas stundām skolēniem skaidrot krievu valodas vārdu un vienkāršrunas izteicienu nozīmi, kas, iespējams, samazinātu šī leksikas slāņa izmantošanu latviešu ikdienas runā. Jaunās ekspozīcijas multimedijā iekļauti ne tikai latviešu lingvistiskās diskriminācijas piemēri, bet arī sovetismu, rusismu un to mūsdienu nozīmju aplūkojums, kas palīdzēs latviešiem atpazīt okupantu ideoloģizācijas ietekmi uz viņu ikdienā lietoto valodu. Piemēram, sovetismi – kadri (darbinieki), kadru politika (pārvaldība u. tml.), padomju laiks, kolektīvs (grupa, saime, kopa utt.), dekrēta atvaļinājums (pirmsdzemdību atvaļinājums), nomenklatūra (birokrātiskais aparāts); rusismi – dotais brīdis (pašreizējais brīdis), aizlikts deguns (iesnas vai tml.), tusiņš (burziņš), iziet no ierindas

veļasmašīna, kafijas automāts u. tml. (nestrādā, nedarbojas veļasmašīna, kafijas automāts u. tml.), gruzčiks (krāvējs), izraut uzvaru (uzvarēt), piekāpties sporta spēlē (zaudēt) u. c. Ar laiku plānojam arī veidot sovetismu skaidrojošo vārdnīcu, kas Latvijā būs pirmā šāda satura vārdnīca.

Saistībā ar karu Ukrainā aktualizējusies krievu valodas ietekmes novēršana ārzemju vietvārdu rakstībā latviski. Krievu valoda ilgstoši bija starpniekvaloda tulkojumos latviski (par to detalizētāk multimedijā un LOM krājumā “Valoda un vara” (tiks publicēts š. g. vasarā)) un, kā redzams, arī vietvārdu atveidē. Ukrainas pilsētu nosaukumi Київ – Kijiva (bij. Kijeva); Харків – Harkiva (Harkova); Львів – Ļviva (Ļvova) pašlaik ir latviskoti atbilstoši oriģinālizrūnai ukraiņu valodā (VVC Latviešu valodas ekspertu komisija, 9.03.2022.). Ekspertu komisijai aktualizēsīm arī jautājumu par citu valstu vietvārdu adekvātu rakstību, kuri okupācijas laikā pārņemti latviešu valodā no krievu kā starpniekvalodas. Salīdzinājumam, kā tas ir līdz šim aplūkojams latviski, piemēram, “Lielajā pasaules atlantā” (Rīga, 2008) un latviski, ievērojot angļu izrunu vai latviešu ilggadēju lietojumu: Pērta – Perta, Ilinoisa – Iļinoja, Indianapolisa – Indianapole, Klīvlenda – Klīvlānde, Medisona – Madisona, Mančestra – Mančestera u. c.

Karš Ukrainā – neaptverama traģēdija – dod mums iespēju atcerēties to, ko latviešu nācija par savu valodu visvairāk bija sapratusi Atmodas laikā un par ko arī “Pēdējā vārdā” (1983) rakstīja Gunārs Astra, resp., skatoties pāri dzīves praktiskajām interesēm un tik pierastajai nevērībai, piekāpībai saistībā ar valodu, un tieši otrādi – uztverot latviešu valodu kā īpašu vērtību, kā dāvanu tās nesējiem un valstiskajai identitātei.

Divvalodības kuģis no jaunās ekspozīcijas multimedija “Latviešu valoda un okupāciju varas”. Mākslinieks Gatis Šļūka ● Bilingual ship. From the new exhibition multimedia “Latvian Language and Occupation Powers”. Artist Gatis Šļūka

Occupation and Language

Language is fundamental for the identity of an individual, a nation, and its statehood. As shown by language situation investigations since mid-1990s, especially for Latvians, the Latvian language is an essential part of their identity. It is not possible to objectively describe the occupation of Latvia and the crimes committed by the occupation regimes, if one ignores what has happened to the Latvian language, the linguistic behaviour of the population, the changing language situation, and the contemporary consequences of the occupation. That is why language issues such as Russification and the effect of Soviet ideology are included in the new exhibition of the Museum. A separate electronic multimedia “Latvian Language and Occupation Powers” clarifies the issues. Our Museum is currently the only one in Latvia whose exhibition reflects the fate of the Latvian language during the occupation period and its consequences today.

The beginning of the war in Ukraine draws our attention to the results of the ‘upside down’ integration of our society. Access to propaganda from our aggressive neighbour was not closed, and a “laissez-faire” attitude ruled

the language policy. Free choice of languages in private businesses allowed people without any proficiency in Latvian to live and work in the country for a long time. But Latvian language issues, as during the Awakening years (about 1986–1989), are currently again at the forefront of public attention. An immediate change is proposed for the next school year to increase the use of Latvian as the language of instruction in state schools. Finally, attention is also paid to linguistic discrimination against Latvian speakers who do not know Russian, and that instead of Russian an EU language should be the second foreign language choice in schools. All this serves to mitigate the consequences of the Soviet occupations as a part of a renewed state policy.

In autumn 2020, the Director of the Museum, Solvita Vība, wrote about these issues to the Minister of Education, Minister of Justice, and Prime Minister. I participated as a representative of our Museum in the public discussion conducted by the President of Latvia. I am glad that a number of issues mentioned in the Director’s letter have become urgent items on the agenda of politicians today. Undeniably, the war in Ukraine has hastened efforts to eliminate occupation consequences related to Latvian language in education, the labour market, in public space in

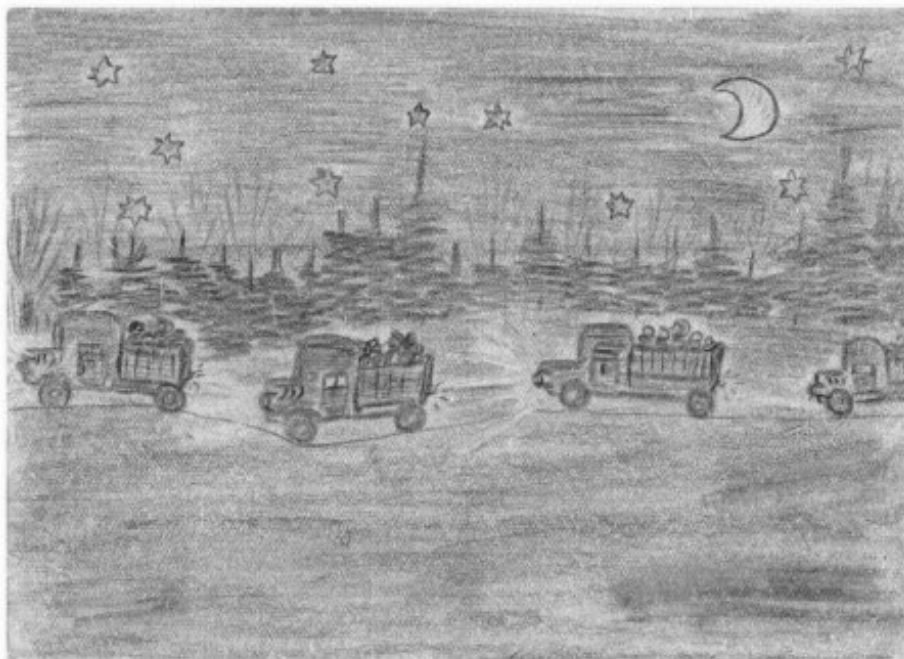
general, and learning Russian as a foreign language.

Less noticeable, but no less important, is the direct impact of the occupation regime and its ideology on the Latvian language – the fact that Sovietisms and Russianisms have become a part of the Latvian language. Young Latvians and middle-generation representatives often use colloquial Russian words and expressions, including profanities, without understanding their meaning. A helpful solution might be to translate them during Latvian language lessons, and thus reduce their use. The multimedia of the new exhibition includes examples of Latvian linguistic discrimination, and also Sovietisms, Russianisms, and their meaning today. This will help Latvians to recognize the influence of the occupier’s ideology on their everyday language. Eventually, we hope to be able to publish the first Sovietism dictionary in Latvian.

Due to the war in Ukraine, the influence of the Russian language on Latvian spelling of foreign place names has again attracted attention. Russian has been used as an intermediate language for translation from English and other languages to Latvian, including place names. The Latvian names of Ukrainian cities have now been changed according to the original Ukrainian pronunciation, and not its Russian version. We will also raise the issue of appropriate spelling of the place names of other countries, which during the occupation were constructed in Latvian from Russian as the intermediary language.

The war in Ukraine – the unimaginable tragedy – encourages us to remember what the Latvian nation understood concerning the importance of its language during the Awakening, what Gunārs Astra wrote about it in his “Last Statement” (1983), i. e., to look beyond the practical interests of life and customary negligence, the concessions with respect to language – on the contrary – to see the Latvian language as a special treasure, as a gift to its bearers and the national statesmanship identity.

Vineta Poriņa, Dr. philol., vadošā pētniece ● Lead researcher sociolinguist Dr. philol.

Benita Eglīte
Anda Līce

THROUGH THE EYES OF A CHILD

Vēstules, ko sūtījusi
Plezeru ģimene
no nometinājuma
vietas Omskas
apgabala Odeskas
rajona Odeskas
ciema Kārļa Plezera
māsai Olgai Plezerei
Madonā.
1953.–1956. gads

Iznākusi grāmata “Through The Eyes Of A Child”

Izdevumus “Through The Eyes Of A Child” (“Ar bērna acīm”) veidots, izmantojot divu 1949. gada deportācijas piedzīvojušu cilvēku – Benitas Eglītes (dzim. Plezeres) un Andas Līces – liecības, atmiņas un pārdomas.

Mazās Benitas zīmējumi ar paskaidrojumiem, kas ar bērna skatījumu atklāj dzīvi izsūtījumā no 1949. līdz 1956. gadam, ir papildināti ar viņas 2016. gadā muzejam sniegtās intervijas fragmentiem.

Andas Līces pārdomas tapušas 2020. gadā, iedvesmojoties no Benitas zīmējumiem un teksta, savijot tos ar pašas piedzīvoto.

Tagad grāmata pieejama arī angļu valodā, to brīvprātīgā darbā tulkoja Juris Mežinskis un Valters Nollendorfs. Izdevums angļu valodā papildināts ar attēliem no muzeja krājuma.

Izdevuma redaktors: Inguna Role un Gundega Michele, mākslinieks maketētājs Rolands Vēgners.

Grāmatu latviešu valodā iespējams iegādāties, rakstot uz info@okupacijasmuzejs.lv.

Grāmatas cena 10 eiro.

A new book “Through The Eyes Of A Child”

The book “Through The Eyes Of A Child” is based on the testimonies, memories and reflections of two people who lived through the 1949 deportations: Benita Eglīte (née Plezere) and Anda Līce.

Little Benita’s drawings with explanations depicting life in exile from 1949 to 1956 from a child’s point of view are supplemented by excerpts from an interview she gave to the museum in 2016.

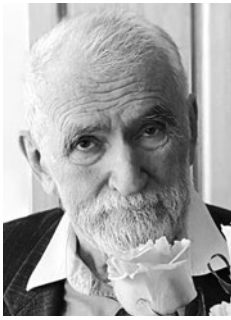
Anda Līce composed her reflections in 2020, inspired by Benita’s drawings and text, interweaving them with her own experiences.

The book is now also available in English, translated by Juris Mežinskis and Valters Nollendorfs on a voluntary basis. The English-language edition is supplemented with photos from the museum’s collection.

Edited by Inguna Role and Gundega Michele, layout design by Rolands Vēgners.

Get the book by contacting us: info@okupacijasmuzejs.lv
Price: 10 EUR.

JURIS PETRIČEKŠ
5.05.1936.–26.01.2022.

Latvijas Okupācijas muzeja biedrība un Latvijas Okupācijas muzeja saime sēro par Jura Petričeka, ilggadēja Latvijas Okupācijas muzeja biedrības biedra, muzeja drauga un dāsna atbalstītāja aiziešanu mūžībā.

The Latvian Occupation Museum Association and the Latvian Occupation Museum community mourn the passing of **Juris Petričeks**, a long-time member of the Latvian Occupation Museum Association, a friend of the Museum and a generous supporter.

ANDRIEVŠ EZERGAILIS
10.12.1930.–22.01.2022.

Latvijas Okupācijas muzeja biedrība un Latvijas Okupācijas muzeja saime sēro un izsaka līdzjūtību tuviniekiem par Andrieva Ezergaiļa, ilggadēja muzeja drauga un atbalstītāja aiziešanu mūžībā.

The Latvian Occupation Museum Association and the Latvian Occupation Museum community mourn and express their condolence to relatives for the passing of **Andrievs Ezergailis**, a long-time friend and supporter of the Museum.

VALDIS KRASTIŅŠ
16.06.1927.–13.01.2022.

Latvijas Okupācijas muzeja biedrība un Latvijas Okupācijas muzeja saime sēro un izsaka līdzjūtību tuviniekiem par Valda Krastiņa, ilggadēja muzeja atbalstītāja un Latvijas Okupācijas muzeja biedrības biedra aiziešanu mūžībā.

The Latvian Occupation Museum Association and the Latvian Occupation Museum community mourn and express their condolence to the relatives for the passing of **Valdis Krastiņš**, a long-time supporter of the Museum and a member of the Latvian Occupation Museum Association.

RITA DRONE
10.03.1929.–2.06.2022.

Latvijas Okupācijas muzeja biedrība un Latvijas Okupācijas muzeja saime sēro un izsaka līdzjūtību tuviniekiem par Ritas Drones, ilggadējas muzeja atbalstītājas un brīvprātīgās darbinieces aiziešanu mūžībā.

The Latvian Occupation Museum Association and the Latvian Occupation Museum community mourn and express their condolence to the relatives for the passing of **Rita Drone**, a long-time supporter and voluntary of the Museum.

Dokumentu, fotogrāfiju un priekšmetu dāvinātāji muzejam 2021. gadā • Donors of Documents, Photographs and Objects to the Museum in 2021

Māra Strautmane, Sarmīte Ēlerte, Kārlis Dambītis, Valdis Liepiņš, Juris Kaurāts, Uldis Kuļikovskis, Anna Lungeviča, Ieva Zuicena, Inta Rozenšteine, Andrejs Edvīns Feldmanis, Kaspars Bahmanis, Ilmārs Mežs, Inguna Skadiņa, Mārtiņš Vesperis, Sandra Kalniete, Benita Harjo, Mārcis Broža, Viktorija Krištopane, Imants Priedītis, Andrejs Vasilis, Ritma Medvecka, Oskars Gruziņš, Mirdza Bērziņa, Dzintra Bungis, Astrīde Skulme, Taiga Kokneviča, Daina Krastiņa, Ieva Andersone, Inguna Gūtmane, Pēteris Rubīns, Sandra Ankrava (Latvija); Ervīns Poruks (ASV), Aivars Staško (Kanāda), Gatis Klaučāns (Lielbritānija), Ieva Gay (Austrālija), Ingmārs Čaklais (Lielbritānija), Rasma Priede (ASV).

* Ziedojumi “Nākotnes namam” ● Donation for Museum reconstruction

++ Ziedojumi “Ceļamaizei” ● Donation for “Ceļamaize”

Ar ziedojumiem GODINĀTI ● Donations made to HONOR a specific person

Dāvana Okupācijas muzejam Ziemassvētkos –

AUD 500,- Aldis J. Birzulis; 300,- Lonija

Graudiņa++; 100,- Zane Rīters++;

Marta SALA GRĪNBERGS, 100 gadu jubilejā –

USD 100,- Ieva Broks; Lauris un Gunta Eglītis; Ina

Fogels; Marta Grinbergs; 50,- Milda S. Kosteckis;

Astrīda Ramrath; Juris un Maija Šlesers; 30,- Baiba

S. Ozols.

Ar ziedojumiem PIEMINĒTI ● Donations in MEMORY of a specific person

14. jūnijā aizvestie – USD 1000,- Valdis un Austra Liepa; 465,- ANONĪMS; 300,- Grand Rapīdu Latv. Aglonas katoļu draudze; 200,- Grand Rapīdas Katoļu draudzes Dāmu saime; 110,- ziedojumi no tautiešiem Garezerā; 100,- Grand Rapīdas Latv. kredītbiedrība; Līga un Raymond Gonzalez; Olga Jansons; Ivars Petrovskis; Līga Ruperts; Arijs Vilemson; Ausma un Ēriks Ziediņš; 75,- Valija Rauceps; 60,- Vilmārs Melbārdis; 50,- Helmutis un Alan Mednis; Jānis Rikans; Brons un Marija Visockis; 40,- Melanie un Glenn Laffy; 20,- Gunta Beard; Arlette Buss; Ilga Kalniņš; Samuel Knoch; Erik Petrovskis; Andris un Ilze Runka;

14. jūnijs – USD 100,- Liega Arnett; 50,- Irena Vanuška; 35,- Erna Zālītis;

Aizvestie – AUD 100,- Ināra un Valdis Graudiņš;

USD 50,- Harijs un Ausma Zikmanis;

Ligita ANDERSONS EVANS – EUR 100,- Jānis Niklāvs Kļaviņš;

Jānis Uģis AUGENBERGS – USD 20,- Ilze Bērziņš;

Dzidra AVENS – EUR 100,- Gunta Reynolds;

Vija G. BACHMUTS – USD 50,- Viesturs Paegle;

Eiženija BĒRZIŅA, aizvesta 1949. g. martā – USD 50,- Māra Reynolds Cepurītis;

Ilga BĪSKAPA – AUD 200 000,- TESTAMENTA NOVĒLĒJUMS;

Pēteris BOLŠAITIS – USD 1000,- Paulis un Irēne Lazda; 500,- Vaira Pelēķis; Uldis Roze;

Ojārs CELLE – EUR 200,- Lalita Rūta Muižniece;

100,- Daina Marija Bīriņa; Dzintra Bungis;

50,- Oļģerts Raimonds Pavlovskis; 30,- Ingrīda

Meierovica; USD 200,- Aivars un Māra Celmiņš;

Raymond CERBINS – USD 100,- Felizita Cerbins;

Verners CINIS – EUR 32 719,- TESTAMENTS;

Pēteris ELFERTS – USD 100,- Kristine Gilmore;

Fogels Arvids FOGELS – USD 5000,- Bonnie Fogels;

Haralds HAGELIS – USD 50,- Alvis Hagelis;

Thomas HOLMES – USD 1000,- Astra Holmes;

izsūtītie radnieki – AUD 5000,- Aivars Meisters, TESTAMENTA novēlējums;

Nikolajs JANNERS – USD 125,- Sigurds Janners;

Ojārs un Guna JURKA – USD 25,- Atis Jurka;

Gunars KLIPSONS – USD 1000,- Rasma Klipsons;

Jānis KUKAINIS – USD 50,- Jānis un Karena Karpis;

Arvids KŪLĪTIS – USD 250,- korporācija “Beveronija”;

Kazimirs LAURS – USD 30,- Lisa Edmondson;

Māra un Gene POCS – USD 250,- Martin Pocs;

Vita RAMANIS – EUR 50,- Lilita Bergs; USD 250,-

Inta Rūtiņš; 100,- Ināra Apinis; Inese Bērziņš;

Biruta Cap; Ruta Kukainis; 50,- Aija Celma Evans;

Sonija Jansons; Knuts un Baiba Ozols; Inta

Šrāders; Jānis Vītols; 15,- Stella Kuškēvics;

Jānis RAUDIŅŠ – USD 20,- Juris Raudiņš;

Ilga REKE ANDERSONS – USD 100,- Velta Pelcis;

Augusts ROBIŅŠ – USD 100,- Andrew Robins;

Kārlis RODIŅŠ – USD 150,- mazdēls Kevin Andris Reinis;

Antonija SEPE PAEGLE DĪNNE – USD 100,- Inta A. Kipper Paegle;

Margarite SIDERS – USD 200,- Ilze Muehlenbachs;

Oļģerts SKOSIŅŠ – USD 50,- Rita Skostiņš;

Alfons SKUTĀNS – USD 150,- Marija Netz Skutans;

Harijs ŠAMILS – USD 50,- Silvija un Douglas Copeland;

Jānis un Voldis ŠĪMANIS – USD 100,- Irma Vītols;

Agris ŠLESERS – USD 100,- Čikāgas Korporāciju kopa;

Kārlis ŠVALBE – USD 50,- Ilze Kalniņš Švalbe;

Silvija TŪBELIS KURMIŅŠ – USD 100,- Edvīns un Tamāra Rūsis;

Baiba VANAGS BĒRZIŅŠ (mirusi 8.05.2020.) un **Jānis VANAGS** (miris 30.07.2021.) – USD 100,- Ārija Brikmanis;
Jānis Z. VANAGS – USD 500,- meita Laura Ramanis;
Jānis E. VĪTOLIŅŠ – USD 100,- Vitauts Vītoliņš;
Pauline ZADVINSKIS – USD 25,- Ilga Kalniņš;
Zigurds ZĪVARTS – USD 50,- Andris Zommers; 20,- Chery I. McManamon;
Antonija ZMUIDIŅA – USD 20,- Stanley Zmuidiņš.

Ziedojumi dažādiem mērķiem ● Donations for VARIOUS PURPOSES

AUD

2500,- DV Melburnas nodaļa; **500,-** DV Pertas nodaļa Austrālijā; **250,-** Jānis Lindbergs;
130,- Ināra Strungs; **100,-** Juris un Margita Jakovics; **50,-** Jānis Kārklīņš; **20,-** Sandra Graudiņa-Kiddle un Greg Kiddle;

EUR

116 473,- Byrd Samuel Allen, TESTAMENTĀRAIS NOVĒLĒJUMS; **4062,-** DV apvienība Klīvlāndē ASV*; **450,-** Maksims Strunskis; **300,-** Sarmīte Elerte; Dagnija Krēsliņš; **200,-** Ingrīda Burāne; **100,-** Anita un Georgs Andrejevs; Līga Gēmute; Oskars Gruziņš; Olafs Kiršteins; Anda Ozola; Ivars Švānfelds*; Solvita Vība; **70,12** Raivis Zīrups++; **50,-** Ilnese Avotiņa; Ivars Strautmanis; Irēna Zahare; **30,-** Marc Libants;
15,- Inese Auziņa Smita; **10,-** Daniels Alainis;

USD

114 000,- Francis Diana, TESTAMENTA NOVĒLĒJUMS; **28 500,-** Francis Diana, TESTAMENTA NOVĒLĒJUMS; **20 000,-** ANONĪMS*; **10 000,-** ANONĪMS; Dr. Arturs Grava; **3000,-** Sigurds Brīvkalns; Emilia Eglītis; **2566,-** Maija Stumbris; **2500,-** Jānis un Irene Briedis; **2000,-** Dainis Bisenieks; Ģirts un Christine Krūze; Daira Skriblis; **1800,-** ANONĪMS; **1000,-** Ģenerāļa Kārļa Goppera fonds ASV; Vidvuds Celtnieks; Selga Pētersons; **800,-** Dienvidkalifornijas Latv. ev. lut. draudze; **750,-** Karen Greever; **720,-** Skenektedijas Latv. ev. lut. draudze; **500,-** Iveta Eilande; Andrejs un

Anna Lazda; Valdis un Dace Pavlovskis; Uldis Sīpols; **465,-** Filadelfijas Latv. ev. lut. Sv. Jāņa draudze un Filadelfijas Latv. baptistu draudze; **400,-** Aristids Ratermanis; **350,-** Ivars Avots; Maija Zīle; **310,-** Grand Rapidas Latv. ev. lut. draudze; **300,-** Juris Mežinskis; Ārijs un Gunta Pakalns; Gundars Strautnieks; Ieva Szentivanyi; Sylvia Ūdris; **275,-** Des Moines un apkārtnes tautieši ASV; **250,-** Milvoku Sv. Trīsvienības latv. ev. luter. draudze; Tālis Sēja; Dailons un Irina Stauvers; **200,-** Ģirts un Rasma Kundziņš; Manfreds Munters; Ausma Nonacs; Maruta Ray Lietiņa; Ojars Strauss; **180,-** Vita Bite; **150,-** Ārija Grauss; **125,-** Silvija Danielson; Guntis Puriņš; **120,-** Edvīns Upītis; **100,-** Indianas Latv. pensionāru biedrība; Peteris Abuls; Andrejs Baciāns; Mirdza Eglītis; Herberts Everss; Herberts un Edīte Everss; Astrīda Greco; Visvaris un Ausma Ģiga; Aija Horton; Jānis un Karen Karpis; Aivars Kuplis; Ārija Martin; George J. Neimanis; Astrida Onat Blukis; Gunārs un Ināra Reinis; Andris Ritelis; Inara Stots; Martin Tatuch; Juris un Māra Ubāns; Gunta Usis; **80,-** Līga Lācis; **75,-** Juris Bērziņš; Inara Rogainis; **50,-** Austra Atslēga; Gunars Borsteins; Gunta Douglas; John Ericson; Ina Fogels; Inara Grigolats; Jānis A. Jansons; Juris Jurbergs; Miervaldis Mieriņš; Uldis Šutka; Valdis Tums; Juris Udris; Biruta Vārsbergs; **30,-** Ārijs R. Liepiņš; Astra Mangulis; **25,-** Jānis Bērziņš; Erika Clawson; Valdis Keris; Ruta Majumdar; Māris Mantenieks; Laima Riekstiņš; **20,-** Inese Ābols; Arlette Buss; Dr. Mark un Ināra Liepa; **15,-** Harry Jancis.

Muzejs būs pateicīgs par jūsu ziedojumu, jo no tā ir atkarīga muzeja nākotne

Ziedojumus muzejam un grāmatu pasūtīnājumu var nodot, sūtīt un pieteikt:

Lielbritānijā: Inese A. Smith,
44 Leconfield Road, Loughborough
LE11 3SQ, United Kingdom
inese.smith@btinternet.com

ASV: čeki rakstāmi OMFA, c/o
Ilze Resnis, 10930 Nollwood
Drive, Chardon, OH 44024, USA.
Ziedojumi atskaitāmi, aprēķinot
ienākumu nodokļus.
Ar kredītkarti, lietojot OMFA "PayPal"
adresi <http://donate.omfa-usa.org>

Kanādā: čeki rakstāmi LRDF
("Latvia Relief and Development
Fund") ar piezīmi "ziedojums
Okupācijas muzejam", c/o Dagnija
Staško, 16 Elterwater Ave., Nepean,
ON K2H 5J2, Canada. Ziedojumi
atskaitāmi no Kanādas federālajiem
ienākumiem.

Austrālijā: čeki rakstāmi "SLS –
Okupācijas muzejs" un sūtāmi: Ināra
Graudiņa, 141 Darley Rd., Randwick,
NSW 2031, Australia.

Latvijā: Latvijas Okupācijas muzejs,
Latviešu strēlnieku laukumā 1,
Rīgā, LV-1050,
SEB banka, kods UNLALV2X,
konta nr. LV67UNLA0002400700517.
Muzejā var ziedot ar kredītkarti.

Ar kredītkarti vai "PayPal" tiešsaistē
muzeja mājaslapā:
www.okupacijasmuzejs.lv

Par veikto ziedojumu rakstiet:
ziedojumi@okupacijasmuzejs.lv

Apkārtraksts nr. 54, 2022. gada jūnijā
Rīgā.
Iznāk divas reizes gadā.
ISSN 1407-3668.

Redaktore Inese Jansone. Korektors un
maketētājs Jānis Kulmanis. Tulkotāji
Gundega Michele un Pēteris Kalniņš.

Latvijas Okupācijas muzejs,
Latviešu strēlnieku laukums 1,
Rīga, LV-1050

Tālruni: birojs +37167229255,
Izglītības nodaļa +37167211030
Fakss +37167229255
E-pasts: info@okupacijasmuzejs.lv
Mājaslapa: www.okupacijasmuzejs.lv
Reģ. nr. 40008018848

Ja informāciju par muzeja aktualitātēm
vēlaties saņemt biežāk vai apkārtrakstu
saņemt elektroniski, lūdzu,
paziņojiet mums savu e-pasta adresi,
rakstot uz pr.okupacijasmuzejs@okupacijasmuzejs.lv ●
If you would like to receive current
information about Museum activities
or this Newsletter electronically, please
send us your e-mail address to
pr.okupacijasmuzejs@okupacijasmuzejs.lv